СУДОМ СКАСОВАНО РІШЕННЯ ФОНДУ ДЕРЖМАЙНА УКРАЇНИ ЩОДО ПРИТЯГНЕННЯ ДО ДИСЦИПЛІНАРНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ОЦІНЮВАЧА, ЯКИЙ БУВ ЗАЛУЧЕНИЙ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ОЦІНОЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ ЯК ФАХІВЕЦЬ З ВІДПОВІДНИХ ГАЛУЗЕЙ ЗНАНЬ БЕЗ ПРИСВОЄНОЇ КВАЛІФІКАЦІЇ СУДОВОГО ЕКСПЕРТА[1]

Одеський окружний адміністративний суд, П'ятий апеляційний адміністративний суд

Реферат. Чи може оцінювач без кваліфікації судового експерта готувати висновок для використання в судовому процесі і чи можна притягти його за це до дисциплінарної відповідальності? Відповідь на це питання дає рішення Одеського окружного адміністративного суду від 19 квітня 2021 р. у справі № 420/6284/19 за позовом С. І. Большакова до Фонду державного майна України. Суд визнав протиправним і скасував рішення Екзаменаційної комісії Фонду, оформлене протоколом № 114 від 26 вересня 2019 р., про притягнення оцінювача до дисциплінарної відповідальності за проведення судової оціночної експертизи на замовлення зацікавлених осіб або слідства. Рішення набрало законної сили 20 вересня 2021 р., коли П'ятий апеляційний адміністративний суд розглянув апеляційну скаргу Фонду. Суд виходив з того, що за положеннями ЦПК, КПК України та Закону України «Про судову експертизу» висновок експерта може надати державна спеціалізована установа, судовий експерт, який не є працівником такої установи, а також інший фахівець (експерт) з відповідної галузі знань у порядку та на умовах, визначених цим Законом. Враховано й те, що позивач раніше мав кваліфікацію судового експерта, пройшов відповідну підготовку і втратив її лише через припинення діяльності як атестованого судового експерта Міністерства юстиції України. Редакція розглядає справу як ще один аргумент на користь права сторін кримінального, цивільного, адміністративного та господарського процесу залучати до проведення експертиз фахівців без присвоєної кваліфікації судового експерта. Довідково схарактеризовано оціночну експертизу як різновид незалежної експертизи для визначення ринкової вартості земельних ділянок, будинків, квартир, транспортних засобів, суден, літаків, об'єктів інтелектуальної власності, торговельних марок і культурних цінностей; перелічено ситуації, коли вона обов'язкова або доцільна: купівля-продаж, реорганізація чи закриття підприємства, кредитування під заставу, страхування, оренда, визначення розміру збитків. Для оцінювачів, судових експертів і адвокатів матеріал окреслює межі дисциплінарного контролю Фонду державного майна за участю оцінювачів у судово-експертній діяльності.

Ключові слова: оціночна експертиза, оцінювач, дисциплінарна відповідальність, Фонд державного майна України, інший фахівець з відповідної галузі знань, кваліфікація судового експерта, Закон України «Про судову експертизу», висновок експерта, адміністративне судочинство.

Court Annuls the Decision of the State Property Fund of Ukraine to Impose Disciplinary Liability on a Valuer Engaged to Conduct a Valuation Examination as a Specialist in the Relevant Field Without the Qualification of a Forensic Expert

Odeskyi okruzhnyi administratyvnyi sud, Piatyi apeliatsiinyi administratyvnyi sud.

Abstract. Whether a professional valuer without the qualification of a forensic expert may prepare an expert opinion for use in court remains a contested issue in Ukrainian practice. This paper reviews administrative case No. 420/6284/19 brought by S. I. Bolshakov against the State Property Fund of Ukraine. By its judgment of 19 April 2021, the Odesa District Administrative Court declared unlawful and set aside the decision of the Fund's Examination Commission (minutes No. 114 of 26 September 2019) imposing disciplinary liability on the valuer for conducting a forensic valuation examination at the request of interested persons or investigators. The judgment became final on 20 September 2021, when the Fifth Administrative Court of Appeal ruled on the Fund's appeal. The court relied on the Civil Procedure Code, the Criminal Procedure Code of Ukraine and the Law of Ukraine "On Forensic Examination", under which an expert opinion may be provided by a state specialised institution, by a forensic expert not employed by such an institution, or by another specialist in the relevant field under the conditions set by that Law. It also noted that the claimant had previously held the qualification of a forensic expert and lost it only after ceasing to work as an expert certified by the Ministry of Justice of Ukraine. The paper adds background on valuation examination as a form of independent expertise used to determine the market value of land, buildings, vehicles, vessels, aircraft, intellectual property and cultural property, and lists the transactions for which valuation is required. The case clarifies the limits of disciplinary control over valuers who take part in forensic work and supports the use of opinions prepared by specialists without forensic expert certification.

Keywords: valuation examination, property valuer, disciplinary liability, State Property Fund of Ukraine, specialist in the relevant field, forensic expert qualification, Law of Ukraine On Forensic Examination, expert opinion, administrative proceedings.

Першоджерело: *Рішення Одеського окружного адміністративного суду від 19.04.2021 у справі № 420/6284/19; Постанова П'ятого апеляційного адміністративного суду від 20.09.2021 у справі № 420/6284/19. Реферат оприлюднено в журналі 22.09.2021.*

References

1. Odeskyi okruzhnyi administratyvnyi sud, Piatyi apeliatsiinyi administratyvnyi sud. Sudom skasovano rishennia Fondu derzhmaina Ukrainy shchodo prytiahnennia do dystsyplinarnoi vidpovidalnosti otsiniuvacha, yakyi buv zaluchenyi dlia provedennia otsinochnoi ekspertyzy yak fakhivets z vidpovidnykh haluzei znan bez prysvoienoi kvalifikatsii sudovoho eksperta [Court Annuls the Decision of the State Property Fund of Ukraine to Impose Disciplinary Liability on a Valuer Engaged to Conduct a Valuation Examination as a Specialist in the Relevant Field Without the Qualification of a Forensic Expert] : referat. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2021. Vol. 6, No. 5 (35). URL: https://expertize-journal.org.ua/shkola-otsenky-bolshakova-si-m-odesa-ukraina/5767-skasovano-rishennya-fondu-derzhavnogo-majna-ukrajini-shchodo-prityagnennya-do-distsiplinarnoji-vidpovidalnosti-otsinyuvacha-yakij-buv-zaluchenij-dlya-provedennya-ekspertizi-yak-fakhivets-z-vidpovidnikh-galuzej-znan-bez-prisvoenoji-kvalifikatsiji-sudovogo-eksperta (onovlena versiia vid 11.10.2021). [in Ukrainian].